

7545 29 NOV 45

329.142.1

45/1743

BUREAU NATIONALE VEILIGHEID
H. O. NETHERLANDS SECURITY SERVICE

's-Gravenhage Datum
Alexanderplein 22 Date

22 November 1945

Nr.
Onderwerp
Subject
Bijlagen
Enclosures
Typ.
Dict.

BUREAU B
697/XXIX M.N.

GEHEIM

C.W.

Hierbij heb ik de eer Uwer Excellentie
afschrift aan te bieden, van een verslag van
een op 13 November '45 te Sneek gehouden
vergadering van de S.D.A.P., naar den inhoud
waarvan ik moge verwijzen.

BUREAU NATIONALE VEILIGHEID
Het Hoofd BUREAU B
De Majoor:

J.G. Crabbendam.

Aan:
Z.E. den Minister-President
's-Gravenhage

Verslag van een op Dinsdag 13 November 1945 plaats gehad hebbende openbare vergadering, uitgaande van de S.D.A.P. afdeling Sneek, gehouden in het Gebouw tot Bevordering Christelijke Belangen aan de Westersingel aldaar.

te ruim 20 uur werd deze vergadering geopend door den voorzitter der S.D.A.P. afdeling Sneek, O. Braakman, wonende Troelstrakade te Sneek.

In zijn openingswoord, memoreerde hij het door de C.P.N. afdeling Sneek verspreide vlugschriftje, waarin de S.D.A.P. werd voorgesteld als een nette ongevaarlijke partij, hetgeen echter bedoeld is op een smalende wijze. De voorzitter betreurde een dergelijke mentaliteit ten zeerste, te meer daar ook de C.P.N. zich een socialistische organisatie noemt. Vervolgens gaf hij het woord aan de spreker van dien avond, genaamd J.H. Scheps, partijbestuurder der S.D.A.P.

Alvorens deze spreker zijn rede aanving, werden door een volkszangkoor een drietal liederen ten gehore gebracht.

Te omstreeks 20,30 uur, ving de spreker zijn rede aan. Hij gaf een uitvoerige uitleg van wat onder democratie en socialisme werd verstaan. In verband hiermede leverde hij eenigszins felle critiek op de Nederlandsche Volksbeweging. Hierin heerschte volgens hem een Vichy-geest. Zoolang in de N.V.B.-leiding mensen zitten als professor de Quaal, de man van de Nederlandsche Unie, riep hij uit, is daar een Vichy geest. Deze man zou volgens spreker indertijd gezegd hebben, dat de Ned. Unie bereid was loyaal met de Duitschers te zullen samenwerken en hij was het, die Unieleiden liet kiezen of met de Unie samen te werken en dan ondergronds werk te staken of anders uit de Unie te worden geweerd of lid zijnde daaruit te worden verwijderd. Voorts zeide hij, dat iemand die hiertoe bereid was geweest en die dergelijke woorden had gesproken, nu na de bevrijding van Nederland geen recht had een leidende functie in de politiek in te nemen. Bovendien had hij kans gezien in den korten tijd dat Nederland bevrijd is, zich op te werken tot Minister van Oorlog, hetgeen wel goed de mentaliteit van zoo iemand aantoonde.

Vervolgens sprak hij uitvoerig over een eventueel samengaan der S.D.A.P. en de Christelijk Historische partij en de bezwaren daaraan verbonden. Daarna besprak hij uitvoerig een eventueel samengaan van de S.D.A.P. en de C.P.N., terwijl hij ook uitvoerig stil stond bij de verschillen tusschen deze partijen. In verband hiermede gaf hij een uiteenzetting van wat hij revolutionair noemde. Hij zeide, dat doorgaans de massa niet revolutionair was, doch reactionair. Revolutionair waren volgens hem maar heel enkelen en dan nog de grooten onder dezen, zooals Troelstra, Nieuwenhuis, Luther en nog meer anderen. Ten slotte noemde hij Engeland, Amerika en Rusland, drie imperialistische machten, die trachten ieder voor zich andere staten aan zich te binden. Als socialistten had men hier tegenop te komen en diende men dit te bestrijden met verstand en gevoel. Hierna riep hij uit: "Strijdt met ons mede voor een vrij volk in een vrij land voor een vrije socialistische en vrije democratische maatschappij".

Hierna werd 10 minuten gepauseerd, waarna genoemd koor wederom een drietal liederen ten gehore bracht, terwijl daarna de Heer Roorda van Tijnje C.P.N. als debater optrad. Deze debater was het volgens zijn zeggen in hoofdzaak met den spreker eens, doch hij wenschte met meer eerbied over de Sovjet Unie gesproken te zien. Volgens dezen spreker was hier den offer voor de vrijheid gebracht van zeven milioen mensen, terwijl de vrijheid en de verlossing van het nazidom in Europa en vooral ook in Nederland te danken was geweest aan Rusland.

Verder sprak hij over de gebeurtenissen in Indië en de daarmee verband houdende Soekarno regeering en hoe de C.P.N. daartegenover stond. Hij noemde Soekarno een vrijheidsstrijder. Hierna diende de eerste spreker Roorda van antwoord, zeggende, dat het niet de tanks, de kanonnen en bajonetten van Engeland, Amerika en Rusland waren, die ons de vrijheid hadden gebracht of meenden te brengen, doch dat deze vrijheid alleante danken was aan de moraal en den goeden geest van het Nederlandsche volk. Als dit de goede geest niet kon vinden, was Duitschland, volgens hem, de lachende derde. Vrijheid was, volgens spreker, niet gebaseerd op kanonnen en bajonetten. Wie dat meende en daarnaar zag, was volgens spreker een imperialist, iemand die nimmer te vertrouwen was en ook geen vertrouwen van oprechte socialist waardig was. Verder riep hij uit, dat zoo men nu de Soekarnoregeering in elkander trapte, hij hiermede volkomen als democratisch socialist in kon stemmen en dat dit terecht was. Immers Soekarno had gewerkt en zich leyaal betoond onder het Japansche juk, van dat Japan, dat verbonden was geweest met de asmogendheden. Hierna eindigde spreker zijn rede, waarna de voorzitter deze door ongeveer 350 personen bezochte vergadering te ruim 23 uur sloot. De vergadering had een zeer rustig verloop. Interrupties kwamen niet voor.